

О Т Ч Е Т Е Н   Д О К Л А Д

**на Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“
за проведената процедура за международна закрила за периода 01.01.2024 г. –
30.06.2024 г.**

Резюме:

- През първото полугодие на 2024 г., са регистрирани **4627** молби за предоставяне на международна закрила, което се равнява на 40% по-малко от същия период на миналата година, когато бяха регистрирани 7694 молби. Най-голям процент от молбите за закрила през отчетния период са подадени от граждани на Сирия, Афганистан и Мароко.
- Към 30.06.2024 г. лицата в процедура са **4 163**, което е най-малкият брой на лица в процедура от м. септември 2021 г. до сега. Броят на неприключилите производства към настоящия момент е над два пъти по-малко от края на 2023 г., когато техният брой достигна рекордни стойности – 15 782 лица в процедура.
- Регистрирани общо 839 непридружени непълнолетни лица – с 30% по-малко в сравнение със същия период на миналата година.
- През първото шестмесечие на 2024 г. са постановени общо **9 509** решения.
- За отчетния период са постановени **3 851** решения за предоставяне на международна закрила (с 30% повече от същия период на миналата година).
- Към 30.06.2024 г., лицата с предоставена временна закрила в Република България са общо **189 105**. По време на процеса на пререгистрация за временна закрила са пререгистрирани **44 400** чужденци.
- През първото полугодие на 2024 г. са издадени **623** решения за разрешаване на събиране на семейство, което е с 14% повече от решения за събиране на семейство за периода януари – юни 2023.
- От началото на годината до края на м. юни 2024 г. са постановени **23** решения за отнемане на предоставена международна закрила и **64** решения за прекратяване на предоставена международна закрила (голяма част от тях по молби за самоотказ от предоставена международна закрила).
- Изменен е Правилника за условията за настаняване и вътрешния ред в центровете на ДАБ при МС.
- Активно участие при изпълнението на съвместния пилотен проект на Република България и Европейската комисия за превенция на незаконните пристигания и укрепване на граничното управление и управлението на миграцията.

Настъпилата 2024 г. вече е белязана от множество събития свързани със системата за предоставяне на закрила както на европейско, така и национално ниво. С приключилите през края на 2023 г. преговори по одобряване на новия Пакт за убежище и миграция и гласуването на законодателните промени през м. април 2024 г. започна и подготовка за предстоящите предизвикателства в целия Европейски съюз (ЕС) с оглед успешния преход от сега действащите регламенти и директиви към новите изисквания, които предстои да бъдат приети. Като държава-членка на ЕС и като външна граница на Съюза и ключов актьор при овладяване на миграционните потоци, идващи от Република Турция, за Република България и компетентните структури в областта на миграцията и убежището започна поредното предизвикателство с цел адаптиране към новите правила и осигуряване на ефективен и законосъобразен процес.

Предвид миграционната обстановка на територията на Република България и спада на подадените молби за предоставяне на международна закрила, през изминалото полугодие на 2024 г. наред с анализите на новото законодателство и поддържането на добро сътрудничество с останалите държави-членки и други партньори на територията на страната, като основна задача и цел на Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет (ДАБ при МС) бе допълнителното оптимизиране на процедурите по разглеждане на молби за закрила по реда на Закона за убежището и бежанците (ЗУБ).

През първите шест месеца на 2024 г., служителите на ДАБ при МС продължиха да изпълняват задълженията си свързани с разглеждането на подадени молби за международна закрила от граждани на трети лица и лица без гражданство. С необходимата организация, приемственост, обучение на новопостъпилите служители, извършвани проверки на място и стриктно наблюдение на процедурата от ръководните органи, не бяха допуснати съществени нарушения по процедурата като не се позволи и неоправдано забавяне при произнасянето с решения по подадените молби от граждани на трети страни.

Благодарение на отличното сътрудничество със служителите на Министерството на вътрешните работи (МВР), Министерския съвет на Република България, множеството други административни и съдебни органи на територията на страната и неправителствени организации, процесите по предоставяне на международна закрила на граждани на трети страни, както и по предоставяне на временна закрила на граждани на Украйна, напуснали страната си поради военния конфликт с Руската федерация продължиха. Конкретно от страна на ДАБ при МС продължава и постоянната работа по оптимизиране на процесите и анализ на добрите практики в системата за международна закрила и убежище.

I. Информация, свързана с молби и решения по подадени от граждани на трети страни и лица без гражданство молби за предоставяне на международна закрила

През първото полугодие на 2024 г., на територията на Република България са подадени **общо 4 627 молби за предоставяне на международна закрила**. Този брой е с 40% по-малко от този за периода м. януари – м.юни 2023 г., когато молбите за закрила са наброявали **7 694**. Най-голям процент от молбите за закрила през настоящия отчетен период са подадени от граждани на **Сирия (67% или 3 079 молби) и Афганистан (14%**

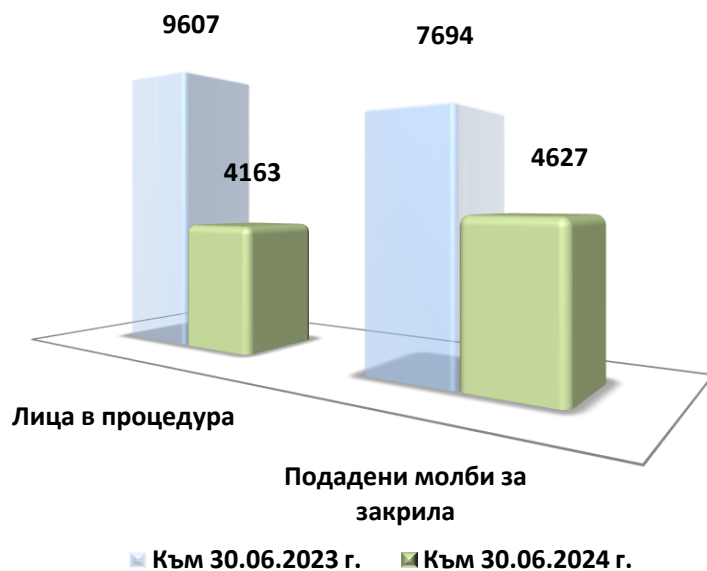
Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“

Отчет за дейността за периода от 01.01.2024 г. до 30.06.2024 г.

или 689 молби). Значителен е спада в молбите за закрила от граждани на Афганистан в сравнение със същия период за 2023 г., когато към 30.06 общо 2 373 афганистански граждани са потърсили международна закрила пред органите на Република България.

През отчетната година са регистрирани общо 839 непридружени непълнолетни лица – 30% по-малко от общо 1293 регистрирани за 2023 г., но следва да се отбележи и обстоятелството, че само за периода от м. март до м. юни 2024 г. молбите за закрила от непридружени непълнолетни са нараснали двойно повече като значително покачване има в молбите подадени от деца, граждани на Египет – докато за първите шест месеца молбите за закрила от непридружени непълнолетни граждани на Египет са едва 18, то за 2024 подалите молби за закрила деца, граждани на Египет са 138.

Към 30.06.2024 г. лицата в процедура са 4 163, което е с близо 5 500 по-малко от лицата в процедура към 30.06.2023 г. (4 163). Следва да се отбележи, че толкова малък брой на лицата в процедура не е наблюдаван от септември 2021 г. – преди началото на миграционния натиск следствие на кризата в Афганистан и последвалите потоци от сирийски и марокански граждани търсещи закрила на територията на ЕС.

Драстичният спад на лицата с приключени производства се дължи и на добрата организация на ръководните длъжности на ДАБ при МС и в териториалните поделения по отношение на обучението на новоназначените служители на трудово правоотношение по програма, финансирана от Фонд „Убежище, миграция, интеграция“ (ФУМИ), които успяха да поемат голяма част от техническите дейности, които се извършват в териториалните поделения, докато останалите служители с по-голям административен опит се справиха успешно с разглеждането на подадените молби за закрила и изготвяне на проекторешения, които бяха представени в дирекция КППЗ за преглед и в последствие за подпис от ръководството на ДАБ при МС. Очевидна е разликата в положителна посока в цялостната дейност на Агенцията след наемането на допълнителни служители, тъй като както беше споменато в предишни отчети, в условията на безпрецедентен миграционен натиск, ДАБ

Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“

Отчет за дейността за периода от **01.01.2024** г. до **30.06.2024** г.

при МС оперираше със 100 служители по-малко, поради липсата на финансиране по ФУМИ.

Въпреки това, предвид предстоящите промени с Пакта за убежище и миграция и допълнителните изисквания и дейности е силно необходимо да се предвидят допълнителни работни места, за да се осигури безпроблемно протичане на процесите. **С новите регламенти се вменява задължение на държавите-членки да осигурят необходимия финансов, човешки и технически ресурс, за да не се поставя системата за убежище под риск.**

Общо 97% от решенията за предоставяне на хуманитарен статут са издадени по отношение на сирийски граждани. Най-голям брой от решенията за отказ от предоставяне на международна закрила са издадени по отношение на лица, граждани на Мароко (222 бр. решения) като в общ ред е отказана международна закрила и на 156 сирийски граждани и 86 лица, граждани на Афганистан.

Най-голям брой от решенията за прекратяване на производство са издадени по отношение на лица от сирийски произход (63%), причината за което е, че значителен процент от тези лица не изчакват края на процедурата за предоставяне на международна закрила. В резултат на самоволното напускане на центровете на ДАБ при МС, въпросните кандидати за закрила възпрепятстват процедурата, поставяйки административния орган в обективна невъзможност за разглеждане на молбата им по същество. По причина на поведението им, производствата на тези чужденци биват прекратявани, а в заключение може да се отбележи, че идентична тенденция се наблюдаваше и през предходните години, но по отношение на граждани на Афганистан.

През 2024 г. продължи и тясното сътрудничество с Европейската комисия (ЕК), започнало със съвместния пилотен проект на България и ЕК за превенция на незаконните пристигания и укрепване на граничното управление и управлението на миграцията. **В Транзитен център – с. Пъстрогор продължават да се провеждат ускорени процедури по разглеждане на подадените молби за предоставяне на закрила като при влизане в сила на решение за отхвърляне на молба като явно неоснователна, лицата се предават на дирекция „Миграция“ за предприемане на действия по извеждането им от Република България.**

Към 30.06.2024 г. по Рамката за сътрудничество с ЕК в ТЦ – с. Пъстрогор са регистрирани 354 молби за закрила от граждани на Мароко, Ирак, Алжир, Египет и Тунис, проведени са 355 интервюта и са постановени 377 решенията от интервюиращ орган. Въпреки положените усилия от страна на служителите в ТЦ – с. Пъстрогор, за същия период на дирекция „Миграция“ са предадени едва 17 чужденци, чиито молби са били отхвърлени, отново поради самоволното им напускане преди влизане в сила на постановените решения.

Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“
 Отчет за дейността за периода от **01.01.2024** г. до **30.06.2024** г.

Период	Брой лица, потърсили закрила	Предоставен статут на бежанец	Предоставен хуманитарен статут	Отказ	Прекратено производство	Общ брой решения
2023 г.	7 694	66	3 107	1 055	7 206	11 434
2024 г.	4 627	36	3 815	783	4 057	8 691

Към 30.06.2024 г. общо 45 лица са настанени в помещение от затворен тип към ДАБ при МС тъй като за лицата е получена информация, че представляват заплаха за обществения ред и националната сигурност или с действията си са нарушили правилника за настаняване в териториалните поделения на Агенцията.

ВИД РЕШЕНИЕ	2024 г.	2023 г.
Брой лица с решение за отнемане на временна закрила	2	11
Брой лица с решение за отнемане на хуманитарен статут	20	6
Брой лица с решение за отнемане на статут на бежанец	3	0
Брой лица с решение за прекратяване на хуманитарен статут	40	34
Брой лица с решение за прекратяване на статут на бежанец	24	4
Очевидна фактическа грешка	72	39
Брой лица с разрешение за събиране на семейство	623	543
Брой лица с отказ от събиране на семейство	34	29
ОБЩ БРОЙ РЕШЕНИЯ	818	666

Продължава да нараства и броят решения по молби за събиране на семейство като към 30.06.2024 г. са постановени общо 637 решения, с които се разрешава или отказва събиране на семейство – рекорден брой към настоящия момент.

Тенденция се отчита и по отношение на решенията за прекратяване на предоставена международна закрила. Зачестяват случаите, в които лица, получили международна закрила в Република България подават молби за самоотказ от същата, тъй като са се установили в друга държава-членка на ЕС и искат да се ползват от закрилата, която тя предоставя.

Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“

Отчет за дейността за периода от **01.01.2024** г. до **30.06.2024** г.

За тази цел, лицата подават молби за самоотказ чрез упълномощени процесуални представители и закрилата им се прекратява на основание чл. 17, ал. 1, т. 7 от ЗУБ. В повечето случаи обаче, лицата с прекратена международна закрила подлежат на връщане по реда на Регламент Дъблин и при осъществяването им прехвърляне на територията на страната, същите се предават на структурите на МВР за последващото им извеждане от Република България. След предаването им за извеждане, търсещите закрила често подават последващи молби за международна закрила под предлог, че са били подведени да се откажат от вече предоставената им такава. Забелязва се, че има случаи, в които лицата се отказват от предоставената им закрила едва два месеца, след предоставянето ѝ.

Продължава тенденцията и за неоправдано висок брой решения за поправка на очевидни фактически грешки, като от страна на дирекция КПМЗ се завиши контрола по преглед на личните данни в проекторешенията, за да се избегне забавянето на административната процедура по реда на ЗУБ.

През първото полугодие на 2024 г. дирекция КПМЗ продължи да осъществява основаната си функция по преглед и контрол на административните производства по реда на ЗУБ. От страна на служителите в дирекцията се извършиха няколко проверки на място в териториалните поделения като независимо от тях ежедневно се следи спазването на Вътрешните правила на ДАБ при МС за производствата по подадени молби за международна закрила и заповедите на Председателя на ДАБ при МС засягащи производствата по реда на ЗУБ. При преглед на проекторешенията, постъпили в дирекцията и при констатирани пропуски или необходимост от допълване на решенията, от страна на дирекция КПМЗ се изготвяха необходимите указания и се провеждаха консултации и срещи със служителите на териториалните поделения.

По отношение на проекторешенията по молби за събиране на семейство се констатира, че често от мотивите на проекторешенията не е ясно как са изследвани обстоятелствата, свързани със стабилността и дълготрайността на връзката, както и тези релевантни към наличието ѝ преди влизане на чужденеца в страната и как тези обстоятелства произтичат от представените документи и проведените интервюта.

В този смисъл липсва анализ на нормите по §1, т. 3, б. „а“ от ДР на ЗУБ, съответно по чл. 34 на ЗУБ, така че да бъде взето обосновано решение за събиране на семейство на територията на Република България. Не се разглеждат кумулативно обстоятелства по отношение на семейните връзки като в такива случаи се дават указания за допълнително мотивиране на проекторешението, особено при наличието на основания за отказ от събиране на семейство. В част от разглежданите правят впечатление прецедентни казуси, които изискват обследване на широк спектър от правоотношения, произтичащи от закони извън ЗУБ. Например, установяват се случаи на многобрачие, допустимо по закона на държавата по произход. Най-често кандидата подава две молби за събиране – една от собствено име с цел събиране с една от съпругите си, и втора – от името на свое дете, намиращо се с него и получило закрила, като в този случай кандидатът се явява в качеството на законен представител. Това налага да се обследват разпоредбите на Семейния кодекс и ЗУБ, а именно нормите му по чл.34, ал.3, т.2 от вр. §1, т. 3, б. „а“ от Допълнителните разпоредби (относно хипотезите на многобрачие и стабилността на съпругеските връзки, както и с оглед използваната дума „съпруг“ ед. ч.). Макар, че използвания термин в §1, т. 3, б. „а“ от ДР на ЗУБ „съпруг“ е в ед. ч., в чл. 34, ал. 3, т.2,

Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“

Отчет за дейността за периода от 01.01.2024 г. до 30.06.2024 г.

който възпроизвежда правило по чл.4, параграф 4 от ДИРЕКТИВА 2003/86/ЕО, се установява, че в случай на многобрачие не се разрешава събиране с друг съпруг, когато чужденецът вече има съпруг на територията на България. При прегледа на референтна практика по посочения текст на директивата, свързан с многобрачието в областта на миграцията и бежанците, може да бъде отчетено произнасяне на австрийския съд по бежанските въпроси от 2009 г. (13 ноември 2009, С9 317335-1/2008). Австрийският съд твърди, че въпреки наличието на такава разпоредба (същата като тази по чл. 34, ал. 3, т.2 от ЗУБ), в австрийския закон, която в своята същност признава полигамните бракове, тези бракове противоречат на установения в Австрия обществен ред.

На тази основа, следва, че българския закон, включително Семейния кодекс (СК), който също не съдържа конкретни разпоредби относно многобрачието, подлежат на тълкуване с оглед защитата на установения в България обществен ред. СК създава единствено възможност за унищожаване на втория брак, в хипотеза на многобрачие, но тази унищожаемост изключва всяко позоваване на нея преди да бъде постановена по силата на съдебно решение.

Такива случаи налагат указания, произтичащи от тълкуване на правото повече отколкото от директното позоваване на него. Указанията са свързани със събиране на допълнителна информация, от която може да бъде потвърдено или оборено подозрението за наличие на повече от една настояща съпруга на кандидата за събиране на семейство (например провеждане на интервюта, искане на документи свързани с гражданския статус на кандидата и членовете на семейството му). В случай, че бъде по категоричен начин установен полигамен брак, допустим по закона на държавата по произход, указанията изискват преценка относно това дали разрешаването на събиране на семейство и по двете молби не противоречи на установения в България обществен ред.

За отчетния период от страна на дирекция КПМЗ бяха изготвени и множество **указания с цел синхронизиране на практиката в териториалните поделения на ДАБ при МС**. При извършване на проверките на място се установиха разнопосочни практики в различните центрове за настаняване, породени от засиления миграционен натиск, липсата на достатъчно служители и подходяща организация спрямо указанията за работа. Констатираха се нарушения, които биха поставили в риск задължението на председателя на ДАБ при МС да се произнесе по подадена молба за закрила в установения 6-месечен срок, като към настоящия момент се осъществява строг контрол по отношение на провеждането на интервюта с търсещите закрила лица и произнасянето на интервюиращия орган със становище в заложените срокове.

Установиха се **обща усложнения, произтичащи от произнасяне на други органи на власт, необходими в производството по ЗУБ** – Тук попада необходимостта ДАНС да мотивира становищата си пред председателя на ДАБ в случаите, когато съдържат възражения за предоставяне на статут. Това е следствие от съдебни произнасяния по решения на председателя на ДАБ, с които се отказва закрила на основание немотивирано възражение от ДАНС. Според съда председателят на ДАБ е органът, който прави оценка на всички релевантни факти и обстоятелства. Председателят на ДАБ в решението си следва свободно да преценява дали съображения, свързани с националната сигурност трябва да доведат до отказ от предоставяне на международна закрила. Това, според съда, изключва вероятността констатирането на заплахата автоматично да предполага отказ от

Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“

Отчет за дейността за периода от **01.01.2024** г. до **30.06.2024** г.

международна закрила. По тези съображения се изготвят указания, че проектът на решение, изготвян от интервюиращия орган е подходящо да се позовава на становището на ДАНС като посочва незасекретените негови елементи - съответната приложима разпоредба, на която е основан отказа на ДАНС и нейното съдържание, цитирано като състав на деяние. Отделно, за да бъдат подпомогнати служителите в териториалните поделения, от страна на дирекция КПМЗ се полагат усилия да бъде установена практика от страна на ДАНС да мотивира пред председателя на ДАБ всяко свое становище, съдържащо възражения за предоставяне на статут.

В рамките на отчетния период се изготвиха и **указания относно връчването на съобщения и решения по реда на ЗУБ**, тъй като се наблюдават затруднения за връчване съобщения относно хода на производството на лица в неизвестност. Беше изработен механизъм за връчване на съобщения по чл. 18 от АПК с цел да се използват всички възможности по закон за надлежно уведомяване като предстои същото да бъде въведено и във Вътрешните правила със заповед на Председателя на ДАБ при МС.

При актуализацията на Вътрешните правила е предвидено и към тях да се добавят образците на поканите за интервю с преводи на най-често срещаните езици на търсещите закрила лица – препоръка от Доклада за 2023 г. относно наблюдението на процедурата по ЗУБ на Българския Хелзинкски комитет (БХК).

Има случаи, когато **интервюиращите органи изискват намесата на дирекция КПМЗ на по-ранен етап от производството преди формулиране на проекторешенията**. В тези случаи е констатирана фактическа и правна сложност на преписката. За изясняване на противоречията и несъответствията се дават указания за провеждане на интервюта, събиране на нови документи, изискване на справки от дирекция МД за конкретни обстоятелства или ситуация в държавата по произход, както и указания относно структурирането и мотивирането на проекта на решение.

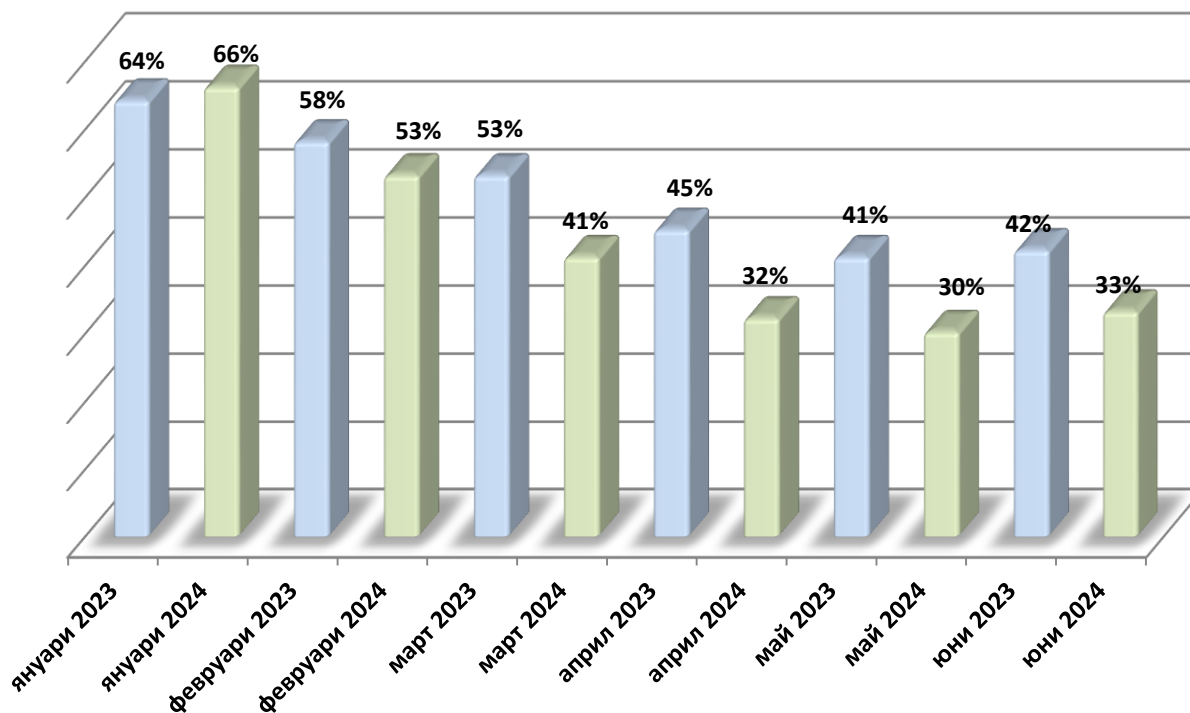
II. Териториалните поделения към ДАБ при МС

През първото тримесечие на 2024 г. с промени в Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР), се вмени задължение на служителите на МВР да охраняват териториалните поделения на ДАБ при МС на мястото на охранителните фирми, наети от ДАБ при МС по реда на Закона за обществените поръчки. Промените бяха предложени от народните представители от 49-то Народно събрание на Република България във връзка с придобилия медиен шум битов инцидент на територията на ПМЗ – Овча купел и други инциденти, свързани със саморазправа между българи и чужденци, за които се установи, че не са търсеци закрила лица.

Поради констатирани случаи на непредизвикани атаки към лица от небългарски произход и с цел да се осигури спокойствие както на жителите на населените места така и на търсещите закрила лица, през м. март 2024 г. **бяха извършени и промени в Правилника за настаняване на търсеци закрила лица като допълнително се конкретизираха правата и задълженията им.**

Средно настанени в териториалните поделения на ДАБ при МС

Предвид амортизирането на помещенията в ПМЗ – Овча купел, неосигурените средства за извършване на ремонти и подобряване на условията и битовия инцидент предизвикал медийно внимание и протести на живущите в близост до центъра, ръководството на ДАБ при МС предприе необходимите мерки по затваряне на част от помещенията в центъра, в които условията не позволяват настаняване на търсеци закрила лица и преместване на част от настанените в други териториални поделения на ДАБ при МС. Към края на м. юни, капацитет на ПМЗ – Овча купел е 213 места като със заповед на Председателя на ДАБ при МС е преустановен приема в центъра с изключение на непридружени малолетни и непълнолетни лица, които се настаняват в създадената за целта сигурна зона. През м. април 2024 г. беше открита и сигурната зона за непридружени непълнолетни търсеци закрила лица на територията на РПЦ – Харманли. Проектът се изпълнява в сътрудничество с УНИЦЕФ като към настоящия момент зоната функционира без констатирани сериозни проблеми и нарушения на реда в центъра.

По-малкият миграционен натиск на територията на Република България през зимните месеци е очевиден и от съотношението на средно настанени лица във всички териториални поделения на ДАБ при МС. Докато през м. юни 2023 г. средната запълняемост на централните е била 42%, към 30.06.2024 г. средният процент настанени лица е едва 33% като намалението се отчита и за предходните месеци. За отчетния период в териториалните поделения на ДАБ при МС са приети 4007 лица, докато през януари-юни 2023 г. приетите лица са б 881 – отчита се спад в приема с около 40%. Същото позволява на ДАБ при МС да изпълнява задълженията си по осигуряване на необходимия подслон на търсеците закрила лица въпреки драстично намаленият

Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“

Отчет за дейността за периода от **01.01.2024** г. до **30.06.2024** г.

капацитет за прием, но предвид новите задължения, които се вменят с Пакта за убежище и миграция, необходимостта от разкриване на допълнителни центрове за настаняване е все по-наложителна. В съответствие с новото законодателство, държавите-членка са длъжни да осигурят необходимите условия и ресурси, за да изпълняват задълженията си по разглеждане на молбите за закрила, скрининг и връщане като подходящи и адекватни условия за прием не са изключение от тях. От страна на ръководството на ДАБ при МС, от 2023 г. до сега са правени множество постъпки и запитвания до Министерския съвет на Република България и други администрации за предоставяне на сгради с отпаднала необходимост, които да бъдат пригодени за центрове за настаняване с капацитет от 300 до 500 места, но към настоящия момент такива сгради не са предоставяни. През първото полугодие на годината ДАБ при МС изпрати запитвания до всички общини на територията на страната с молба за проучване на възможност за предоставяне на такива сгради като се посочиха и условията, на които е необходимо същите да отговарят.

Освен значението на разширяването на капацитета на ДАБ при МС на европейско ниво, разкриването на допълнителни териториални поделения би спомогнало значително и за икономическия растеж и трудовата заетост в страната, особено в райони, в които по данни на Националния статистически институт, нивото на безработица е високо. Допълнителни места за настаняване в населените области водят до набирането на служители, които да са ангажирани пряко с процедурата по предоставяне на международна закрила – регистратори, настанители, интервюиращи органи, юристи, служители на ръководни позиции, служители ангажирани с поддръжката и облагородяването на централите, компании за кетъринг, които да са пряко ангажирани с изхранването на търсещите закрила лица, охрана, социални работници, процесуални представители, които да представляват непридружените малолетни и непълнолетни лица по време на производствата им както и допълнителна ангажираност на съдебната власт на териториите на областите.

Липсата на места за настаняване, които да отговарят на заложените условията и минимални стандарти за прием би довела до недопустимо нарушение на европейското законодателство и недостатъчно добра подготовка по промените, заложи в Пакта за убежище и миграция – обстоятелство, което освен риска за нарушаване правата на търсещите закрила лица може да се сметне като сериозно основание от страна на Европейската комисия за откриване на производства по установяване на нарушения срещу Република България. Към настоящия момент от страна на ръководството на ДАБ при МС са предприети всички възможни способи за проучване на възможността за разширяване на капацитета.

III. Временна закрила

С Решение № 54 от 25.01.2024 г. на Министерския съвет на Република България за изменение на Решение № 144 на МС от 10 март 2022 г. за предоставяне на временна закрила на разселени лица от Украйна, срокът на действие на временната закрила в Република България се удължи до 04.03.2025 г., а с Решение № 67 от 1 февруари 2024 г. на същия колективен орган беше утвърден нов образец на регистрационна карта на лице с

Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“

Отчет за дейността за периода от **01.01.2024** г. до **30.06.2024** г.

предоставена временна закрила. След утвърдените решения стартира процес на пререгистрация за временна закрила, чийто краен срок беше 31.03.2024 г.

От страна на ДАБ при МС, съвместно със структурите на МВР, беше създадена необходимата организация за обезпечаване на процеса по пререгистрация за временна закрила. До 31.03.2024 г. заявления за преиздаване на регистрационна карта на чужденец с предоставена временна закрила можеха да бъдат подавани в местата за регистрация за временна закрила – Областните дирекции на Министерство на вътрешните работи, Столична дирекция на вътрешните работи и регистрационно-приемателните центрове на ДАБ при МС. На всеки чужденец, подал заявление за преиздаване на регистрационна карта за временна закрила, беше удължен срока на валидност на регистрационна карта за временна закрила до 04.03.2025 г., а за периода на пререгистрацията бяха пререгистрирани общо 44 400 чужденци с временна закрила в Република България. Към 30.06.2024 г. лицата с валидни регистрационни карти за временна закрила са общо 63 763.

В процеса на пререгистрация постъпиха редица запитвания от украински граждани институции и организации относно ръчното вписване на срока на валидност на регистрационната карта. Установи се, че ръчното вписване на срок буди притеснения в институциите, тъй като същото не е удостоверено с печат или подпис на длъжностно лице. До края на процеса на пререгистрация не бяха установени случаи на злоупотреба, в които в картата на чужденеца е вписан новия срок на валидност, но същия не е отразен в системата.

По време на пререгистрацията в ДАБ при МС постъпиха сигнали и че украинските граждани изпитват затруднения с влизането и напускането на територията на Република България, тъй като служителите на Главна дирекция „Гранична полиция“ (ГДГП) към МВР отказват да ги допуснат тъй като регистрационните им карти са невалидни. В спешен порядък беше изготвено писмо до ГДГП, за да информират служителите, че регистрационните карти не са документ за самоличност и няма законово основание същите да бъдат валидни, за да се позволи влизането на украински гражданин на територията на страната. След разпространяване на информацията към граничните власти, в ДАБ при МС не са постъпвали други подобни сигнали.

През месец май 2024 г. значително зачестиха сигналите от чужденци, на които е предоставена временна закрила в Република България, които срещат трудности при пътуванията и пребиваването си на територията на Европейския съюз, тъй като издаденият им от Република България документ – регистрационна карта на лице с предоставена временна закрила, е документ, който не присъства в списъка с разрешения за пребиваване съгласно чл. 39, т.1, б. „а“ от Регламент (ЕС) № 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 година относно Кодекс на Съюза за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници). От страна на украинските граждани се отправяха множество молби до ДАБ при МС регистрационните карти да бъдат включени в горепосочения списък, за да се осигури свободното им придвижване на територията на държавите-членки на Шенгенското пространство.

Установи се, че списъкът с документи, който се изпраща до Европейската комисия се обобщава и публикува като Приложение 22 към Кодекса за шенгенските граници, в който фигурират всички видове документи, които се издават от всички държави-членки на

Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“

Отчет за дейността за периода от **01.01.2024** г. до **30.06.2024** г.

Шенгенското пространство и позволяват пребиваване и свободно придвижване на територията на съответната страна.

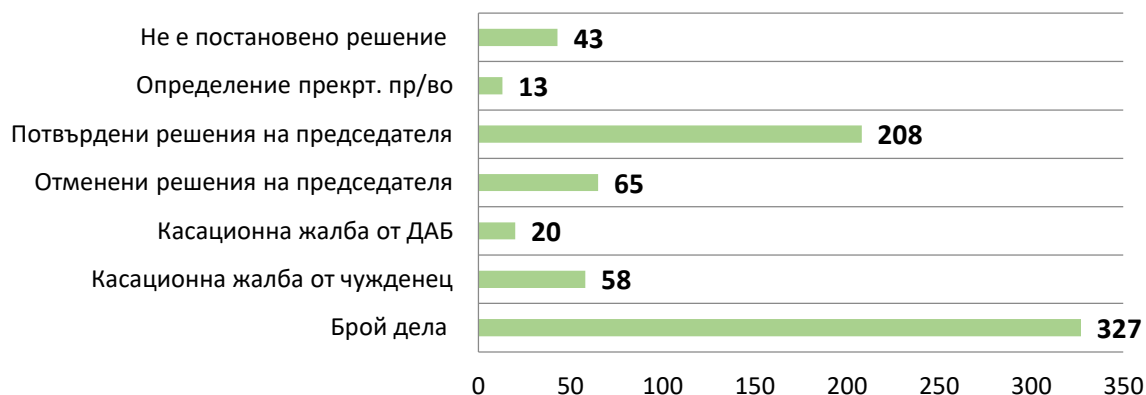
Предвид обстоятелството, че от 31.03.2024 г. Република България е пълноправен член на Шенгенското пространство, следва правото на свободно придвижване на територията на Европейския съюз за гражданите на трети страни и лица без гражданство получили международна и временна закрила да бъде осигурено в съответствие с Шенгенското законодателство.

С оглед на гореизложеното, ДАБ при МС отправи запитване до компетентните структури да бъдат предприети спешни действия документите на лицата получили временна закрила да бъдат включени в списъка с разрешения за пребиваване по реда на чл. 39 от Кодекса на шенгенските граници. Към края на отчетния период в Агенцията не е постъпвала обратна връзка относно предприемането на действия по включването на регистрационните карти в посочения списък.

IV. Процесуално представителство, осъществено по жалби по реда на ЗУБ

Във връзка с осъществяването на процесуалното представителство, през отчетния период **юрисконсултите от териториалните поделения на ДАБ при МС и дирекция КПМЗ се явиха на 408** дела пред първа и втора инстанция, респ. Административен съд по настоящ адрес на търсещите закрила лица и Върховен административен съд (ВАС). Към 30.06.2024 г. първоинстанционните съдилища са се произнесли с **273** решения, **208** от които (**76%**) са в полза на ДАБ при МС, а **65** са в полза на чужденеца, обжалвал решението на председателя.

Процесуално представителство пред първа инстанция

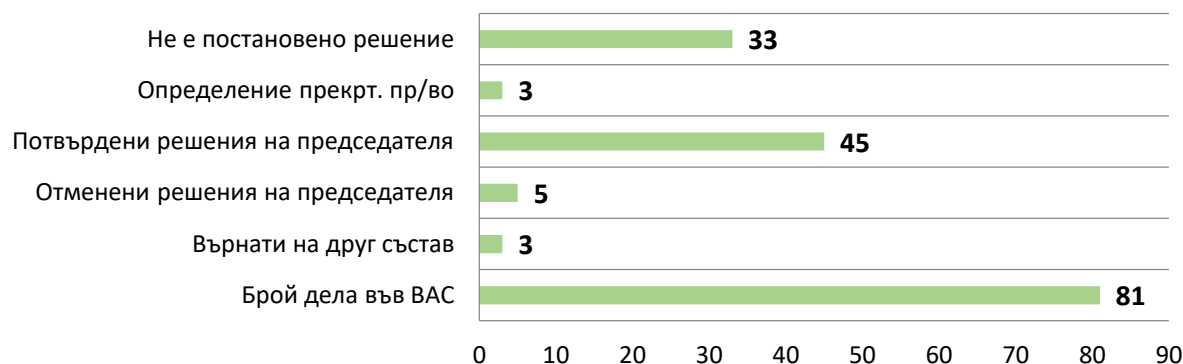
Във връзка със съдебните решения, с които се отменят издадените от председателя на ДАБ индивидуални административни актове, са изготвени и подадени **20** касационни жалби от юрисконсултите в ДАБ при МС.

Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“

Отчет за дейността за периода от 01.01.2024 г. до 30.06.2024 г.

Към 30.06.2024 г. ВАС е постановил общо **53** решения, **45** от които са в полза на председателя на ДАБ, а **5** са в полза на чужденеца, като решенията на председателя на ДАБ са окончателно отменени и в тази връзка са изготвени писмени указания към интервюиращия орган. Три от делата са върнати на първа инстанция за разглеждане от друг съдебен състав и ново произнасяне.

Върховен административен съд

Предвид констатираната тенденция съдът да отменя решения на ДАБ при МС поради липсата на самостоятелна и собствена преценка от ДАБ при МС при изразено отрицателно становище на ДАНС, от страна на Агенцията се предприеха необходимите действия като се проведе среща с представители на ДАНС с цел да се подобри допълнително сътрудничеството между двете институции и да се усъвършенства прилагането на законодателството в тази област.

Следствие на отменените съдебни решения се работи и по подобряване на практиката по отношение на връчването на съобщения за етапа на процедурата (както бе споменато в раздел I от настоящия отчетен доклад).

Подробен анализ на съдебната практика на първоинстанционните съдилища и ВАС ще бъде изготвен и публикуван в съответствие със заложените цели на ДАБ при МС за 2024 г.

V. Прилагане на разпоредбите на Регламент Дъблин

Във връзка с прилагането на Регламент Дъблин III, за периода 01.01.2024 – 30.06.2024 г. са получени общо **7 436** запитвания за обратно приемане, поемане на отговорност и запитвания за информация – с **18%** по-малко в сравнение със същия период за **2023** г. Следва да се отбележи, че много голяма част от постъпилите запитвания през тази година са искания за информация, съгласно чл. 34 от Регламента, а не искания за обратно приемане или поемане на отговорност. За посочения период трите държави, изпратили най-много запитвания за обратно приемане към Република България, са Германия (общо **2 822** бр.), Франция (**400** бр.) като за пръв път втората държава, изпратила най-много запитвания към България е Словения – **626** искания за обратно приемане основно за граждани на Мароко, чиито молби са отхвърлени като явно

Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“

Отчет за дейността за периода от **01.01.2024** г. до **30.06.2024** г.

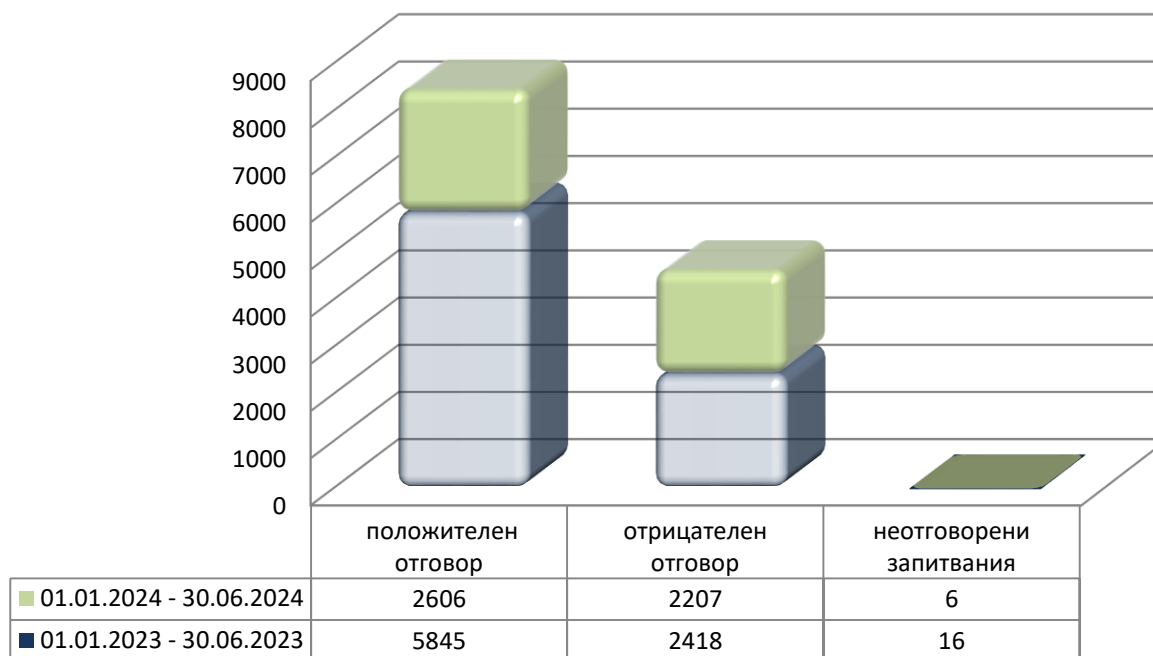
неоснователни, но са напуснали териториалните поделения преди влизането в сила на постановените решения.

Следва да се отбележи, че предвид общото изявление между Австрия, Румъния и България, спомогнало за успешното приемане на страните в Шенгенското пространство и последвалите спекулации относно „заливането“ на българската страна с търсещи закрила лица от Австрия, за първото полугодие на 2024 г. получените искания за обратно приемане от Република Австрия към Република България са едва 160, докато за януари-юни 2023 г. получените искания от австрийска страна са **14 пъти повече** – общо 2 262.

Към края на отчетния период всички постъпили и обработени запитвания от другите държави се отговарят в регламентираните срокове. За 2024 г. от страна на служителите в отдел „Дъблин“ са изпратени общо 4 819 отговора на запитвания за обратно приемане и поемане на отговорност.

Отговори на входящи запитвания

Тъй като за едно лице могат да постъпят запитвания от няколко различни държави, беше извършен преглед на постъпилите запитвания, от които се установи, че **общият брой лица, за които Република България е поела отговорност през 2024 г. (поради липса на отговор или с изричен положителен отговор) е около 1 800.**

За 870 от изпратените положителни отговори са получени известия от държавите-членки, според които прехвърлянето на лицата не може да бъде осъществено в регламентирания шестмесечен срок, тъй като последните са се укрили и са в неизвестност.

За 2024 г. са постъпили и общо 2 687 запитвания за информация от държавите членки – двойно повече в сравнение за същия период на 2023 г. Към 30.06.2024 г. изпратените отговори на искания за информация са 2 876. Отговорите на запитвания за информация спомагат значително за доброто сътрудничество на Република България с останалите държави-членки, тъй като по този начин другата държава може да прецени, че няма основания за изпращане на запитване за обратно приемане (в случаите на непридружени непълнолетни лица или лица с вече предоставена международна закрила).

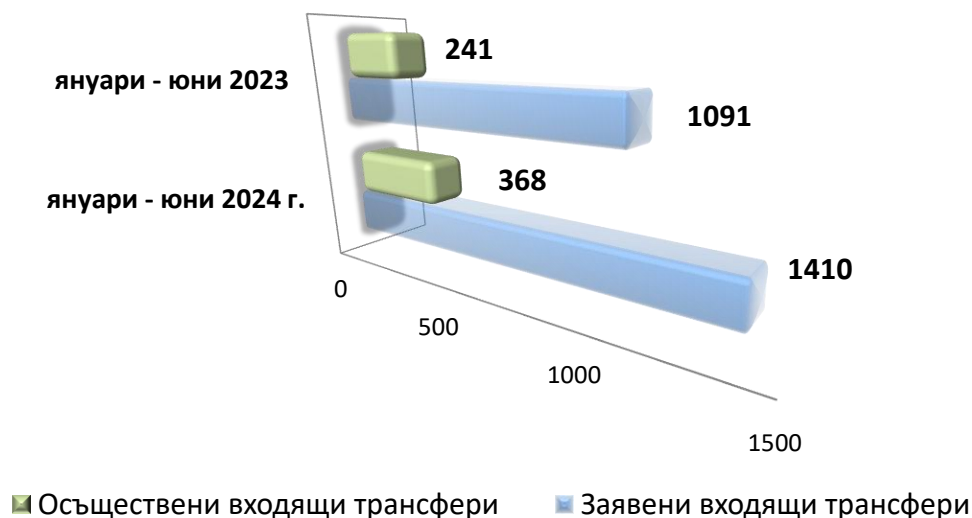
Тенденцията, отбелязана през 2023 г., че от страна на Федерална Република Германия започват да постъпват и запитвания за информация, след като срокът за прехвърляне към Република България е изтекъл и отговорността за подадената молба за закрила се е прехвърлила към немските власти продължава и през 2024 г. От немските власти се получават и множество запитвания за информация за лица, за които Република България вече не е отговорна тъй като са изтекли сроковете за изпращане на запитване съгласно разпоредбите на Регламент Дъблин. **Общо 2 318 от всички 2 876 постъпили запитвания за информация са получени именно от Федерална Република Германия**

Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“

Отчет за дейността за периода от **01.01.2024** г. до **30.06.2024** г.

като този брой се доближава и до получените от тях искания за обратно приемане и поемане на отговорност.

През 2024 г., както и през изминалата 2023 г., продължи увеличението в броя заявени прехвърляния на търсещи закрила лица към Република България от други държави-членки в съответствие с Регламент Дъблин и одобрената от ЕК Пътна карта за осъществяване на трансфери по реда на Регламент Дъблин.

Заявените към 30.06.2024 г. входящи трансфери са общо 1410, но едва 26% (368) от тях са осъществени и лицата са пристигнали на територията на страната. Най-много трансфери са заявени от страна на Федерална република Германия – 788 лица, но само 159 от тях реално са осъществени. Въпреки спекулациите за хиляди бежанци, които ще бъдат върнати от Република Австрия, заявените от австрийска страна трансфери са едва 157, а осъществените - 103. Както беше споменато и в годишния доклад за 2023 г., Виена има затруднения при организирането на прехвърлянията на кандидати за закрила към България тъй като в момента, в който чужденците разберат, че могат да бъдат върнати съгласно разпоредбите на Регламент Дъблин, същите се укриват, за да попречат на прехвърлянето в установения срок. Често се случва и лицата да напускат австрийска територия дори и преди за тях да е изпратено запитване, съгласно разпоредбите на Регламента. При укриването на чужденец, шестмесечен срок за трансфер се удължава допълнително с една година като от всички 229 положителни отговора, с които Република България се е съгласила да приеме обратно търсещи закрила лица от Република Австрия през 2024 г., укрилите се чужденци са 124.

Допълнително доказателство в полза на същото предположение е, че Република Франция също е заявила прехвърляне за общо 185 лица, но реално пристигналите лица са 35. Преобладаваща част от лицата, за които се заявяват трансфери са граждани на Афганистан и Сирия, но поради вече посоченото обстоятелство, че същите напускат България преди завършване на процедурата им, много малка част от тях реално следва да бъдат предадени на органите на МВР за извеждане от страната. Вместо това, при

Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“

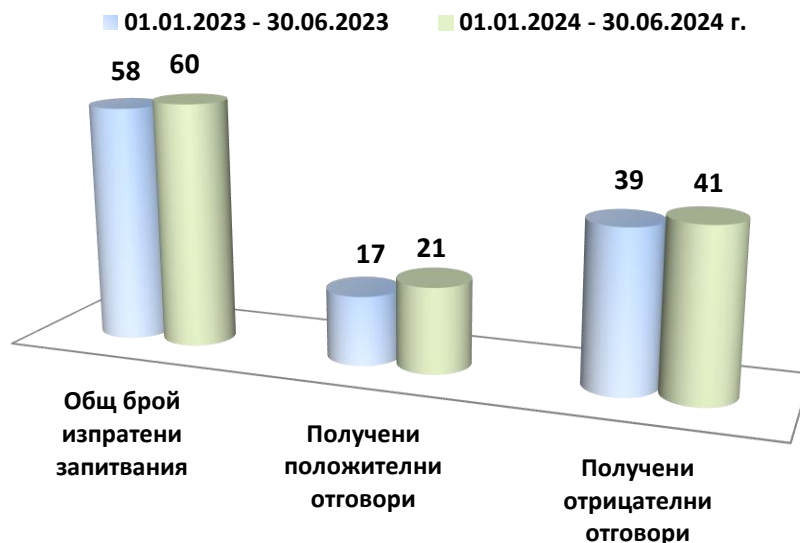
Отчет за дейността за периода от **01.01.2024** г. до **30.06.2024** г.

пристигането им производствата им следва да бъдат възобновени и молбите им да се разгледат по същество, съгласно разпоредбите на ЗУБ. Общо 23 от прехвърлените чужденци по реда на Регламент Дъблин са предадени на органите на дирекция „Миграция“.

По отношение на изходящите запитвания, за 2024 г. са изпратени общо **60** запитвания за обратно приемане и поемане на отговорност до други държави-членки за **48** лица. Общо 23 от изпратените запитвания са за непридружени непълнолетни и малолетни лица, които имат роднини на територията на друга държава членка. **Най-много запитвания са изпратени до Германия – 21.**

Общо получените отговори по изходящи запитвания през 2024 г. са **63**, като това включва и отговори на запитвания от изминалата 2023 г. От тези отговори, **21 са положителни, а 41 – отрицателни, а на едно запитване не е отговорено в регламентирания срок.** Голяма част от получените отрицателни отговори (27) касят лица, които са били върнати в страните си на произход и отговорността на запитаната държава-членка е отпаднала съгласно чл. 19 (3) от Регламента. За 7 от отрицателните отговори са изпратени молби за преразглеждане на отказа и запитаната държава-членка е поела отговорността за лицето съгласно разпоредбите на Регламента.

Изходящи запитвания до други държави членки

Забелязва се положителна тенденция по отношение на изходящите запитвания засягащи случаите на събиране на семейство. Съобразно указанията по Пътната карта за трансфери и следствие на доброто сътрудничество между държавите-членки, случаите се

Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“

Отчет за дейността за периода от **01.01.2024** г. до **30.06.2024** г.

обработват по-бързо без излишни формалности и неоправдани искания за предоставяне на допълнителни доказателства.

По отношение на прехвърлените лица от страна на Република България за отчетния период, **30 лица са трансферирани към други държави-членки**. От всички прехвърлени лица 25 са непридружени непълнолетни. Общо за **8 търсеци закрила лица предстои организирането на прехвърляне към компетентната държава-членка**.

Във връзка с приложението на Регламент Дъблин, служители на отдел „Дъблин“ изготвиха **56 решения** на решаващ орган като **55% от тях са решения, с които се разрешава прехвърлянето на чужденеца в компетентната държава-членка**. Две от решенията на решаващ орган (едно решение, с което се разрешава прехвърляне и едно решение за отказ от прехвърляне) са обжалвани пред административния съд. Жалбата срещу решението за отказ от прехвърляне е обявена за просрочена с определение на съда, а по другата жалба предстои насрочване на открито съдебно заседание пред Административен съд София – град.

VI. Концепция за създаване на база данни и дигитализация на производството за международна закрила в ДАБ при МС

Приемането на Република България в Европейския съюз през 2007 г., както и множеството промени, които Европейската система за убежище претърпя през последните години, неминуемо се отразиха и в националното законодателство в областта на международната закрила. С оглед на обстоятелството, че горепосочените събития се случиха след разработването на АИС-„Бежанци“, голяма част от промените, които станаха и задължителен етап от процедурата за международна закрила по реда на ЗУБ, не са включени във функционалностите на системата. Към настоящия момент множество от работните процеси, свързани с провеждане на производството за международна закрила, не са дигитализирани и се извършват ръчно и на хартиени носители. Развитието на технологиите в последните години, както и многократно увеличил се миграционен поток доведе до нарасналата необходимост от изграждане на нова автоматизирана и интегрирана база данни за търсеци и получили международна закрила в Република България лица, която включва всички процеси от процедурата за международна закрила (в т.ч. и процедурата по реда на Регламент (ЕС) № 604/2013 г. на Европейския парламент и на Съвета – Регламент Дъблин) и чрез която да се осигури възможността за създаване на изцяло електронни досиета на чужденците. Това ще допринесе за постигане на по-бързо обработване на молбите за международна закрила; за по-голяма прозрачност, отчетност и ефективност при администриране на процесите; за по-лесно проследяване на сроковете; за разширяване на възможностите за извличане на обобщени данни.

В допълнение, системата ще позволи не само администриране и документиране на всички стъпки от процедурата за международна закрила, но също така ще осигури възможност на служителите и ръководителите да проследяват/мониторират текущото състояние на случаите, по които работят, както и да анализират и натовареността си и да приоритизират индивидуалните си работни задачи. Ще се осигури възможност за споделяне на информация, включително чрез препращане, споделяне на записи и

Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“

Отчет за дейността за периода от **01.01.2024** г. до **30.06.2024** г.

изготвяне на статистика, която позволява наблюдение и анализ на тенденциите, като по този начин ще се улеснят стратегическите усилия за насърчаване на последователност при вземането на решения в рамките на процедурата за международна закрила. Ще се постигне и по-голяма устойчивост и точност при планирането и прогнозирането на миграционните потоци.

В концепцията са представени основните модули, които трябва да бъдат включени в електронната база данни, както и дейностите, които последната следва да изпълнява, за да бъдат постигнати гореописаните резултати – в т.ч. регистрация, настаняване, контрол на достъпа от/до териториалните поделения, производство, контрол на качеството, съдебно производство, издаване на документи за самоличност, процедура по Регламент „Дъблин“.

Цялостната дигитализация на процедурата за международна закрила ще се постигне чрез изграждане на нова база данни за регистрация, настаняване и администриране на документите и процесите, свързани с процедурата за международна закрила по реда на Закона за убежището и бежанците. Предвижда се дигиталната база данни да е интегрирана със системите на ЕВРОДАК, ДъблиНет, МВР, ДАНС, ГД ГРАО, НАП, Националното бюро за правна помощ и бюрата по труда в страната.

Концепцията беше представена на Комисията, като през м. август ДАБ при МС изпрати искане за получаване на подкрепа по Инструментът на ЕС за техническа подкрепа. С Решение на Министерския съвет искането на ДАБ при МС е определено като искане с висок приоритет и съответно одобрено за изпращане към Европейската комисия.

През м. февруари беше получено официално потвърждение, че искането на ДАБ при МС за получаване на подкрепа е одобрено и че проектът ще бъде финансиран от Главна дирекция „Реформи“ на ЕК. Към настоящия момент тече процедура по избор на изпълнител, на който ще бъде възложено разработването на техническото задание по проекта.